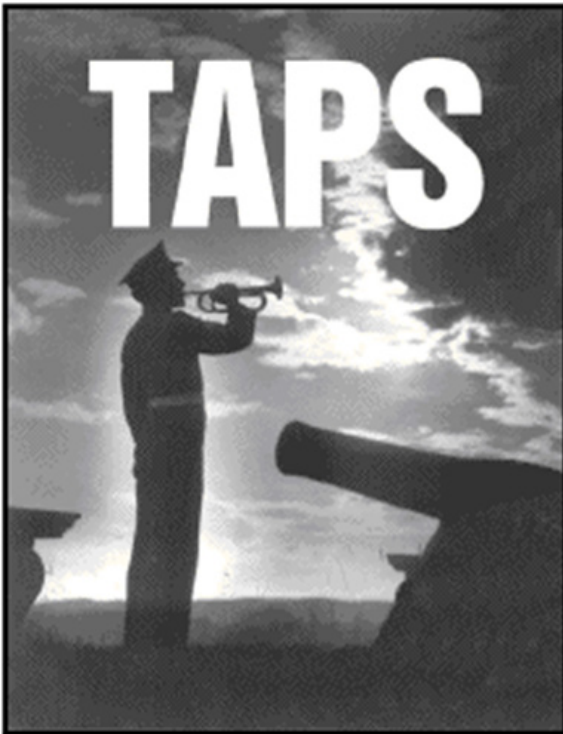

TAPS

Thanks And Praise Soldiership.

ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ สงครามเกาหลี และ สงครามเวียดนาม เมื่อบรรดาทหารจากชาติต่าง ๆ รวมทั้งทหารไทยด้วย ได้ยิน TAPS หรือแตรนอน ของทหารอเมริกันแล้วเกิดความประทับใจ จนต้องขอยืม ไปใช้ในหน่วยทหารของตนบ้าง เมื่อรับไปแล้วก็เปลี่ยน ตรงนั้นนิด ปรับตรงนี้หน่อย เพื่อให้เหมาะสมกับแบบ ธรรมเนียมทหารในบ้านเมืองตน ทำให้แตรนอนของ แต่ละประเทศมีท่วงทำนองแตกต่างกันไป น้อยบ้าง มากบ้าง แต่สิ่งที่น่าอัศจรรย์ คือ TAPS หรือแตรนอน ที่บรรดาทหารจากประเทศต่าง ๆ ยืมไปใช้นั้น สามารถ ทำให้ทุกคนที่ฟังรู้สึกเกิดความประทับใจได้ไม่ต่างกัน

เมื่อลองถามผู้ที่เคยผ่านการใช้ชีวิตเป็นทหาร ไม่ว่าจะ เป็นทหารกองประจำการ หรือข้าราชการทหาร ว่าประทับใจอะไรในความเป็นทหารมากที่สุด คำตอบ

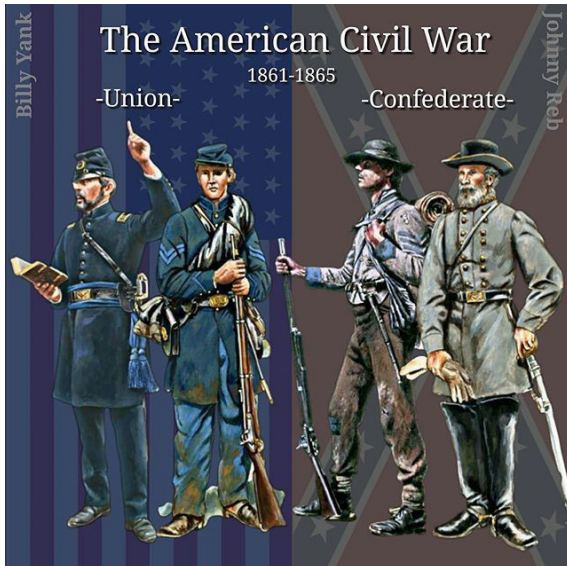
ที่ได้รับมีหลากหลาย แต่ทุกคำตอบเป็นไปในแนวทาง เดียวกัน คือ ประทับใจที่กองทัพช่วยปลูกฝัง และ หล่อหลอมให้ชีวิตมีจิตวิญญาณความเป็นทหาร ทำให้มีวินัย มีความเป็นระเบียบ กล้าหาญ เข้มแข็ง อดทน เป็นผู้นำ มีจิตสำนึกรับผิดชอบในภาวะที่เป็น ในหน้าที่ที่ทำได้ มีจิตอาสาเสียสละ ทำดีด้วยหัวใจ ไม่หวังผลตอบแทน และมีจิตสาธารณะ เห็นแก่ ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว แต่มี คำตอบหนึ่งซึ่งแตกต่างออกไปอย่างมีนัยนำพิจารณา นั่นคือ ประทับใจในเสียงแตรนอนตั้งแต่ได้ฟังครั้งแรก และแม้จะปลดประจำการ หรือเกษียณอายุราชการ มานานหลายสิบปีแล้ว ก็ยังรู้สึกประทับใจทุกครั้งที่ได้ฟังเสียงแตรนอน

เคยถามผู้ที่ไปร่วมงานศพทหารที่มีกองทหาร เกียรติยศว่า รู้สึกประทับใจในขั้นตอนใดของพิธีมากที่สุด เก้าในสิบคนจะตอบว่า ประทับใจในขั้นตอนการเป่า แตรนอน ถามว่าเพราะอะไร คำตอบที่ได้จะคล้ายกัน คือ เสียงแตรนอนในงานศพทหารมีท่วงทำนองที่วิ้งเวง โหยหวน ชวนให้เกิดจินตนาการคล้อยตาม พลอยรู้สึก สลดหดหู่ เหมือนต้องมนต์แต่ระสกดอย่างน่าอัศจรรย์ แต่ในเสียงแตรนอนนั้นกลับแฝงไว้ซึ่งการสดุดีวีรกรรม และไว้อาลัยในการจากไปของผู้เสียชีวิต อีกทั้งยังเสมือน เสียงกระดุนเตือนทหารทุกนาย ทั้งที่ยังประจำการ และนอกประจำการ ให้ตระหนักในเกียรติ ศักดิ์ศรี วิถีชีวิต จิตวิญญาณความเป็นทหารอยู่ทุกเมื่อเชือวัน และเสมือนเสียงปลุกให้ตื่นตัวยึดมั่นในปณิธานทหาร ที่ว่า “ชาติ เกียรติ วินัย กล้าหาญ” อย่างเคร่งครัด มั่นคง และเข้มแข็งอยู่ตลอดเวลา

จากบรรดาความประทับใจในเบื้องต้น ทำให้ผู้เขียน ต้องไปขอความรู้จากครูสอนแตรเดี่ยวหลาย ๆ ท่าน และสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์ต่าง ๆ ทางอินเทอร์เน็ต

ทำให้ได้รู้เรื่องที่ไม่เคยรู้มาก่อนคือ แตรนอนไม่ใช่แค่ทำให้คนเกิดความประทับใจ เพียงได้ฟังครั้งแรกเท่านั้น แต่ยังมีความเป็นมาที่น่าสะเทือนใจ ตั้งแต่แตรนอนได้มีโอกาสตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกอีกด้วย
ความเป็นมาของ TAPS (แตรนอน)

ปฐมบทของ TAPS หรือแตรนอน มีที่มาจากสงครามกลางเมืองในสหรัฐอเมริกา (American Civil War) ระหว่างปี ค.ศ. ๑๘๖๑ – ค.ศ. ๑๘๖๕ (พ.ศ. ๒๔๐๔ – พ.ศ. ๒๔๐๘) ซึ่งช่วงนั้นสหรัฐอเมริกาได้แบ่งเป็น ๒ ฝ่าย คือ สหภาพ (Union States of America : USA) ฝ่ายเหนือ และสมาพันธรัฐ (Confederate States of America : CSA) ฝ่ายใต้ ในคืนหนึ่งของปี ค.ศ. ๑๘๖๒ ระหว่างการสู้รบ ร้อยเอก โรเบิร์ต เอลลิคอมบ์ (Captain Robert Ellicombe) ของกองทัพสหภาพฝ่ายเหนือ ซึ่งตั้งฐานที่มั่นอยู่ในค่ายแฮริสัน ในรัฐเวอร์จิเนีย (Harrison's Landing, Virginia) ได้ยินเสียงร้องอย่างเจ็บปวดในสนามรบยามค่ำคืน แม้จะไม่ว่าผู้ที่ได้รับบาดเจ็บนั้นเป็นทหารของฝ่ายไหน แต่ร้อยเอกเอลลิคอมบ์ ก็ตัดสินใจที่จะเสี่ยงอันตรายเข้าไปช่วยเหลือ แต่เมื่อเข้าไปถึงที่หมาย จึงได้รู้ว่าทหารที่บาดเจ็บนั้นก็คือลูกชายของเขาตนเอง ซึ่งก่อนจะเกิดสงครามกลางเมืองลูกชายของเขาได้เดินทางไปเรียนวิชาดนตรีในรัฐทางภาคใต้

เมื่อเกิดสงครามและสถานการณ์รุนแรงขึ้น ลูกชายของเขาได้สมัครเข้าเป็นทหารของกองทัพสมาพันธรัฐฝ่ายใต้ โดยที่เขาเองก็ไม่ทราบมาก่อน ในเช้าวันรุ่งขึ้นลูกชายของร้อยเอก เอลลิคอมบ์ ได้เสียชีวิตอย่างสงบ ร้อยเอกเอลลิคอมบ์ ได้ขออนุญาตผู้บังคับบัญชาจัดพิธีศพตามแบบธรรมเนียมทหารของสหภาพฝ่ายเหนือ แต่ได้รับการปฏิเสธ และอนุญาตให้ปฏิบัติตามธรรมเนียมทหารได้เพียงบางอย่าง เนื่องจากผู้เสียชีวิตเป็นทหารสมาพันธรัฐฝ่ายใต้ แต่ด้วยเห็นแก่ความสัมพันธ์ฉันพ่อกับลูกผู้บังคับบัญชานุญาตให้เลือกทหารดุริยางค์ได้หนึ่งนายเพื่อไปบรรเลงในพิธีฝังศพ ร้อยเอก เอลลิคอมบ์ ตัดสินใจเลือกพลแตรเดี่ยว และขอให้เขาเป่าแตรเดี่ยวตามโน้ตเพลงที่ได้พบอยู่ในกระเป๋าเสื้อเครื่องแบบทหารของลูกชาย ซึ่งก็คือ แตรนอนที่มีท่วงทำนองวังเวง โหยหวนชวนให้เกิดความรู้สึกสลดหดหู่ แต่แฝงไว้ซึ่งเสียงแห่งการสดุดี และไว้อาลัยแด่ผู้ที่ยอมสละได้แม้กระทั่งชีวิตในการปฏิบัติหน้าที่ ที่พลแตรเดี่ยวในหน่วยทหารของไทยและหลาย ๆ ประเทศทั่วโลกใช้เป่าเป็นสัญญาณบอกเวลานอนในยามปกติ และใช้ในเวลาประกอบพิธีฝัง หรือเผาศพตามลัทธิศาสนาของทหารที่เสียชีวิต ดังเช่นที่ได้ยินได้ฟังกันอยู่ในปัจจุบัน หากนับจากปีนั้นจนถึงปีนี้ (ค.ศ. ๒๐๒๐) ได้มีการสืบสานตำนานแตรนอนในงานศพทหารมานานกว่า ๑๕๘ ปีแล้ว และที่น่าตั้งข้อสังเกตก็คือ ในช่วงวันเวลาดังกล่าว ได้มีผู้ประพันธ์บทกวีขยายความหมายแตรนอนไว้มากมายหลายภาษา ซึ่งผู้เขียนขอคัดเลือกมานำเสนอเป็นตัวอย่าง ๒ ส่วนวน คือ บทกวีภาษาอังกฤษที่มีชื่อว่า “Go to Sleep, Go to Sleep”

“Go to Sleep, Go to Sleep”

(จงสนิทินทราเถิด จงสนิทินทราเถิด)

Day is done, gone the sun,
From the hills, from the lake,
From the skies.
All is well, safely rest,
God is nigh.
Go to sleep, peaceful sleep,
May the soldier or sailor,
God keep.
On the land or the deep,
Safe in sleep.

- ทิวาได้สิ้นสุดลง อาทิตยก็อัสดงลับไป
- จากเนินเขา จากทะเลสาบ
- และจากท้องฟ้าแล้ว
- ทุกอย่างจบลงด้วยดี ขอให้พักผ่อนอย่างมีความสุข
- ขอพระเจ้าจงคุ้มครอง
- จงสนิทินทราเถิด หลับให้สบาย
- ไม่ว่าทหารบกหรือทหารเรือ
- ขอพระเจ้าจงอภิบาล
- ไม่ว่าบนพื้นดินหรือในมหาสมุทร
- ขอให้หลับอย่างมีความสุข

Love, good night, Must thou go,
When the day, And the night
Need thee so ?
All is well. Speedeth all
To their rest.

- คำคืนดี ๆ จะต้องมิต่อไป
- เมื่อถึงวันและคืนเช่นนั้น
- ท่านต้องการหรือไม่
- ขอให้ทุกอย่างดำเนินไปด้วยดี โดยเร็วพลัน
- สำหรับการพักผ่อนของพวกเขา

Fades the light; And afar
Goeth day, And the stars
Shineth bright,
Fare thee well; Day has gone,
Night is on.

- แสงสว่างเลือนราง สายตาพร่าพราย
- ดวงดาวประดับท้องฟ้ามืดดำ
- เริ่มเปล่งประกายแสง
- ขอให้มีความสุขเถิด ทิวาลลับไปแล้ว
- ราตรีรับหน้าที่ต่อ

Thanks and praise, For our days,
‘Neath the sun, Neath the stars,
‘Neath the sky,
As we go, This we know,
God is nigh.

- ขอขอบคุณและชื่นชม สำหรับทุก ๆ วัน
- ภายใต้ดวงอาทิตย์ ดวงดาว
- และท้องฟ้า
- ถ้าเราต้องจากไป เรารู้แก่ใจดีว่า
- ขอพระเจ้าจงคุ้มครอง

และบทร้อยกรองภาษาไทยที่มีชื่อว่า “**เชิญสนิทินทราเถิดทหาร**”

ขอวิญญานทหารกล้าอย่าเป็นห่วง
เชิญสนิทินทรอย่าพะว้าพะวัง
ขอวิญญานนักรบสงบเถิด
เสวยทิพยสมบัติปัดติภัย

วางภาระทั้งปวงไว้เบื้องหลัง
ผู้อยู่ยังสืบตำนานสานต่อไป
วีรกรรมนำกำเนิดสวรรค์ไหน
สบสุขในพิมานสถิตินิจนิรันดร์

TAPS (แตรนอน) : คุณค่าที่ทหารต้องถอดรหัส

TAPS หรือแตรนอนที่ผู้เขียนหยิบยกมาเป็นประเด็นนำเสนอในบทความเรื่องนี้เป็น “ชื่อเฉพาะ” ที่ภูมิปัญญาอเมริกันในช่วงสงครามกลางเมืองของคนอเมริกันระหว่างปี ค.ศ.๑๘๖๑ – ค.ศ.๑๘๖๕ ใช้เรียกท่วงทำนองของแตรเดี่ยว (Bugle) หรือแตรทหาร (Soldier horn) ที่เป่าตามโน้ตเพลงในเศษกระดาษที่พบอยู่ในกระเป่าเสื้อเครื่องแบบทหารของลูกชายร้อยเอก โรเบิร์ต เอลลิกอมป์ ซึ่งเสียชีวิตจากการปฏิบัติหน้าที่ในสนามรบ เรียกรู้กันในหมู่ทหารอเมริกันว่า TAPS หากย้อนกลับไปดูประวัติความเป็นมาเบื้องต้น TAPS หรือแตรนอนได้เกิดขึ้นเป็นครั้งแรก ในพิธีฝังศพทหารลูกชายของร้อยเอก โรเบิร์ต เอลลิกอมป์ ในปี ค.ศ.๑๘๖๒ หลังจากหลังสงครามกลางเมืองสงบแล้วนั้นได้มีการนำไปใช้เป็นสัญญาณแจ้งให้ดับไฟเข้านอนในหมู่ทหารอเมริกัน และได้มีการนำไปใช้เป็นสัญญาณบอกเวลานอนในกองทัพของหลาย ๆ ประเทศทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยด้วยในเวลาต่อมา เหตุนี้พจนานุกรมภาษาอังกฤษจึงให้นิยามความหมาย TAPS ไว้เป็น ๒ นัย คือ “การเป่าแตรเรียกให้ดับไฟเข้านอน และการเป่าแตรนอนในงานศพทหาร”

หากตั้งข้อสังเกตว่าทำไมภูมิปัญญาอเมริกันจึงเรียกท่วงทำนองของแตรเดี่ยว (Bugle) หรือแตรทหาร (Soldier horn) ที่เป่าในพิธีฝังศพทหารลูกชายของร้อยเอก โรเบิร์ต เอลลิกอมป์ อย่างไม่เป็นทางการ ในปี ค.ศ.๑๘๖๒ ว่า TAPS พวกเขาไม่แรงบันดาลใจ หรือแฝงนัยความหมายอะไรไว้หรือไม่ อย่างไร จนถึงวันนี้ก็ยังไม่มีการถอดรหัส TAPS เผยแพร่ให้โลกได้รับรู้ ดังนั้น

ในฐานะที่ผู้เขียนหยิบยกเรื่องนี้มาเป็นประเด็นนำเสนอจึงขออนุญาตทางถอดรหัส TAPS เพื่อนำคุณค่าที่ผู้เขียนเชื่อว่าภูมิปัญญาอเมริกันได้ฝากฝังไว้ในคำว่า TAPS มานำเสนอ ให้ร่วมกันพิจารณา โดยจะแยกวิเคราะห์เรื่องนี้เป็น ๒ กรณี

กรณีแรกเกิดจากภูมิปัญญาอเมริกันที่ได้รับแรงบันดาลใจจากเสียงแตรเดี่ยว (Bugle) หรือแตรทหาร (Soldier horn) ที่ใช้เป่าเพลง TAPS อย่างไม่เป็นทางการในปี ค.ศ.๑๘๖๒ นั้นแหละเป็นประเด็นสำคัญ เพราะในโลกนี้มีหลายสิ่งหลายอย่างที่ตั้งชื่อจากเสียงที่ได้ยินเมื่อหูได้ยินเสียงแตรเดี่ยว (Bugle) หรือแตรทหาร (Soldier horn) ดังว่า “แทพ แทพ แทพ แทพ แทพ” เสียงสูงบ้าง ต่ำบ้าง สลับกันไป จึงตั้งชื่อว่าเพลง TAPS (แทพซ) ตามเสียงที่ได้ยิน S ที่เติมเข้ามาข้างท้าย ก็เพื่อแสดงความเป็นพหูพจน์ เนื่องจากเสียง “แทพ” (TAP) ที่ได้ยินมีมากมายหลายครั้ง อีกนัยหนึ่ง ก็เพื่อให้รู้ว่า TAPS (แทพซ) เป็นชื่อเฉพาะ และต้องเขียนด้วยอักษรตัวใหญ่ จะได้ไม่สับสนกับคำว่า taps (แทพซ) คำนามทั่วไปที่หมายถึง ก๊อกน้ำหลายอัน หรือ tap (แทพ) ที่เป็นคำกริยาทั่วไป

ในขณะที่ภูมิปัญญาอเมริกันได้ยินเสียงแตรเดี่ยว (Bugle) หรือแตรทหาร (Soldier horn) ว่า “แทพ” (TAP) ภูมิปัญญาไทยกลับได้ยินเสียงเครื่องเป่าชนิดเดียวกันนั้นแหละว่า “แตร แตร แตร แตร แตร” จึงเรียกเครื่องดนตรีจำพวกเครื่องเป่าที่ทำด้วยโลหะ มีปากบานทุกชนิดว่า “แตร” เหมือนกันหมด เช่น

เครื่องเป่าที่มีลักษณะปลายบาน และโค้งงออย่าง เขาควาย ใช้เป่าในงานพระราชพิธีว่า **แตรงอน** เรียกเครื่องเป่าชนิดหนึ่งของชาวตะวันตก ทำด้วยโลหะ ใช้ลมเป็นต้นกำเนิดของเสียง มีหลายลักษณะ ใช้เป่าในงานพระราชพิธี มีผ้าของหมู่ทหารห้อย เป็นที่สังเกตว่า **แตรฝรั่ง** หรือ **แตรลำโพง** เรียกเครื่องเป่าที่ใช้เป่าเป็นสัญญาณเริ่มงานพิธี และในการแข่งขันกีฬา เป็นต้นว่า **แตรฟันฟาร์** (Funfare – ฟันแฟร์) รวมถึงเรียกเครื่องเป่าทองเหลือง ไม่มีปุ่มกด ใช้เป่ามือเดียว และใช้เป่าเป็นสัญญาณแจ้งธรรมเนียมปฏิบัติต่าง ๆ ของทหาร เช่น สัญญาณเตรียมตัว สัญญาณเคารพ สัญญาณรับประทานอาหาร สัญญาณปลูก และสัญญาณแจ้งให้ดับไฟข่านอนว่า แตรเดี่ยว (Bugle) หรือ แตรทหาร (Soldier horn)

เหตุผลประกอบการได้ยินที่แตกต่างกันนี้ ยังมีกรณีอื่น ๆ เป็นแนวเทียบ เช่น คนไทยได้ยินเสียงไก่เทศผู้ขึ้นว่า **เอ๊ก อี้ เอ๊ก เอ๊ก** แต่คนอังกฤษได้ยินว่า **Cock-a-doodle-doo** (คือค อะดูเดิ้ลดู) คนฝรั่งเศสได้ยินว่า **Coquelico, Coquericot** (คือคคะริโค) คนอิตาลีได้ยินว่า **Cicerici** คนสเปนได้ยินว่า **Quiquirqui** คนเดนมาร์กได้ยินว่า **Kykeliky** คนสวีเดนได้ยินว่า **Kukeliqu** คนโรมาเนียได้ยินว่า **Cucuriya** คนกรีกได้ยินว่า **Kikeriki** คนมาเลเซียได้ยินว่า **Kaluruk** คนญี่ปุ่นได้ยินว่า **โกเก็กก็ตก** คนกัมพูชาได้ยินว่า **โก๊ะกุ โกละโก** (ไก่อู) เก๊กกิกแกเกิด (ไกแจ้) คนเมียนมาได้ยินว่า **เอออีต้ออูต** คนฟิลิปปินส์ได้ยินว่า **กักกะกาอ็อก** อินเดียได้ยินว่า **กรีกโกร** (เบงคาลิ) **กักโก** (มัทราส) **กุกกรุกกู** (ปัญจาบ) เป็นต้น

กรณีที่สองเกิดจากภูมิปัญญาอเมริกันที่ได้รับแรงบันดาลใจจากกระแส “การใช้อักษรย่อความ” ซึ่งนิยมใช้กันในทุกชาติทุกภาษา เพราะถือเป็นศิลปะ

การใช้ภาษาอย่างมีชั้นเชิง มีโค้ด (Code) ให้ถอดรหัส มีแง่ให้ขบคิด มีมุมให้วิเคราะห์ และเป็นเรื่องประเทืองปัญญา เหตุผลประกอบความเป็นไปได้ในกรณีที่สองนี้มี **SOS รหัสมอร์ส (Morse Code)**^๑ ที่ใช้ติดต่อสื่อสารกันในคราวคับขันเกิดเหตุด่วนเหตุร้าย มาตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๘๗๗ (บางแห่งว่า ค.ศ.๑๘๓๐) ก่อนจะมี **TAPS** ต่อมาได้มีผู้สันตติกรรมถอดรหัสว่า **SOS** “น่าจะ” ย่อมาจาก **Save Our Souls.** (โปรดช่วยชีวิตเราด้วย) **Save Our Ship.** (โปรดช่วยเรือเราด้วย) หรือ **Send Our Succour.** (ส่งความช่วยเหลือมาด้วย) ที่สามารถนำมาเป็นแนวเทียบเคียงได้ เหตุที่ผู้เขียนใช้คำว่า “น่าจะ” เนื่องจากการถอดรหัสโดยสันนิษฐานจากความน่าจะเป็น และเป็นการถอดรหัสหลังจากมีรหัสมอร์ส **SOS** แล้วหลายปี อย่างไรก็ตาม ทุกข้อความที่ถอดรหัสล้วนสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของผู้คิดค้นรหัสมอร์ส

ทั้งสั้น และที่น่าสังเกต คือ O ในรหัสมอร์สขยับไปสอดคล้องกับ O - Oscar (ออสการ์) สัญญาณรหัสมอร์สด้วยตรงตามระบบธงประมวลสากล (International maritime signal flags) อันเป็นสัญลักษณ์ขอความช่วยเหลือว่า “มีคนตกน้ำ” อีกด้วย นอกจากนี้ยังมีอักษรย่อความอื่น ๆ ที่สามารถนำมาใช้สนับสนุนการวิเคราะห์กรณีนี้ได้ เช่น **ATM** ที่ย่อมาจาก **Automatic Teller Machine.** (เครื่องรับจ่ายเงินอัตโนมัติ) **HBD** ที่ย่อมาจาก **Happy Birth Day.** (สุขสันต์วันเกิด) **RIP** ที่ย่อมาจาก **Rest In**

^๑ รหัสมอร์ส หรือ Morse code คิดค้นโดยชาวมอร์ส ฟินลีย์ บรีส มอร์ส (Samuel F. B. Morse) นักวาดภาพชาวอเมริกัน ในปี ค.ศ.๑๘๓๗ (พ.ศ.๒๓๘๐) เป็นการส่งข้อความด้วยสัญญาณสั้นยาว โดยใช้สัญลักษณ์จุดและขีด แทนตัวอักษรต่าง ๆ ที่กำหนดไว้เป็นสากล เช่น A แทนด้วย . - B แทนด้วย - ... C แทนด้วย -.-. S แทนด้วย ... O แทนด้วย - - - เป็นต้น

○ - Oscar “มีคนตกน้ำ”

Peace. (ขอให้ไปสู่สุคติ) และ NEWS ที่ย่อมาจาก North East West South (ข้อมูลข่าวสาร หรือเรื่องราว รอบโลก) เป็นต้น ก็สามารถนำมาเป็นแนวเทียบเคียง ได้เช่นกัน

ตามแนวทางวิเคราะห์กรณีที่สองนี้ TAPS ที่เกิดขึ้น ตั้งแต่ปี ค.ศ.๑๘๖๒ ก็นับเนื่องในบรรดาอักษรย่อความ ด้วยเช่นกัน แต่วันเวลาที่ผ่านมากกว่า ๑๕๕ ปี ยังไม่มีใคร ถอดรหัสว่า TAPS ย่อความว่าอย่างไร ถ้าในวันนี้จะมีใคร คิดถอดรหัส TAPS ก็คงต้องใช้วิธีสันนิษฐานเหมือนกรณี ของการถอดรหัส SOS ในเบื้องต้น ซึ่งข้อดีของการใช้วิธี สันนิษฐาน คือไม่มี “ผิด” หรือ “ถูก” มีแต่ว่า “เรื่องนั้น สมเหตุสมผลหรือไม่” ดังนั้น ผู้เขียนขออาสาถอดรหัส เจิงสันนิษฐานว่า TAPS “น่าจะ” ย่อมาจาก Thanks And Praise Soldiership. ที่แปลว่า “ขอบคุณและ ชื่นชมในความเป็นทหาร”^๒ โดยนำเอาความเป็นมาของ TAPS บทประพันธ์ “Go to Sleep, Go to Sleep” และ “เชิญสุนิพินิทรากิตทหาร” ในเบื้องต้น มาบูรณาการ ร่วมกัน และคัดสรรเอาแต่ข้อความที่ทรงคุณค่า ก่อนจะ นำมาใช้ขยายความแต่ละอักษรของ TAPS ให้สื่อถึง เกียรติ คักดิ์ศรี วิถีชีวิต และจิตวิญญาณความเป็นทหาร ให้มากที่สุด ส่วนจะสมเหตุสมผลหรือไม่อย่างไรคงต้อง ขอฝากให้ท่านผู้อ่านมีส่วนร่วมด้วยช่วยกันวิเคราะห์ต่อไป

ผู้นำถอดรหัส TAPS (แตรนอน) อย่างเป็นทางการ เป็นครั้งแรกของกองทัพไทย

พลเรือเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้า อาภากรเกียรติวงศ์ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ หรือ ที่รู้จักกันในอีกพระนามหนึ่งว่า “เสด็จในกรมหลวงชุมพรฯ” นั้น ทรงมีพระอัจฉริยภาพหลายด้าน มีพระกรุณา ที่ยิ่งใหญ่ มีพระวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และมีพระดำริ ที่สร้างสรรค์ทันสมัยทันเหตุการณ์ ทำให้ทรงสามารถ เป็นผู้นำทำเรื่องที่เป็นประโยชน์ยิ่งใหญ่แก่ชาติบ้านเมือง และกองทัพเรือไว้มากมาย เช่น ทรงเป็นพระราชาโอรส ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพระองค์แรก และพระองค์เดียว ที่ได้รับความไว้วางใจให้เป็นผู้บังคับ บัญชาทหารเรืออังกฤษ ยกพลขึ้นบกไปปราบจลาจล บนเกาะครีต (Crete) ในปี พ.ศ. ๒๔๔๑ ขณะมีพระชันษา เพียง ๑๘ ปี ทำให้ทรงได้รับการสวดที่ว่า “ผ่านศึก” อย่างแท้จริง ทรงเป็นผู้บังคับการนำเรือหลวงพระร่วง จากประเทศอังกฤษ ฝ่าคลื่นทะเลข้ามทวีปเข้ามาจอด ลอยลำในแม่น้ำเจ้าพระยา ในปี พ.ศ. ๒๔๖๓ ได้ โดยสวัสดิภาพ ซึ่งนับเป็นครั้งแรกที่นายทหารเรือไทย สามารถเดินเรือไกลข้ามทวีปได้ด้วยตัวเอง โดยไม่ต้อง พึ่งพาผู้บังคับการเรือที่เป็นชาวต่างชาติเหมือนในอดีต เป็นต้น และที่เกี่ยวข้องกับบทความเรื่องนี้ก็คือ ทรงริเริ่ม ธรรมเนียมปฏิบัติให้จัดทหารและแตรเดี่ยวเป็นกอง เกียรติยศไปเป่า และเคารพศพนายทหารในเวลาเผา อย่างเป็นพิธีการเป็นครั้งแรกในกระทรวงทหารเรือ ขณะนั้น และของกองทัพไทยในเวลาต่อมา ดังมีเอกสาร หลักฐานยืนยันเป็นจดหมาย ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๖ ที่ นาวาตรี หลวงรักษาราชทรัพย์ (รักษ เอกะวิภาต) เขียนถึงหัวหน้ากองประวัติศาสตร์ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ (ขณะนั้นขึ้นตรงกับกรมยุทธการทหารเรือ ต่อมาได้โอน มาขึ้นตรงกับกรมยุทธศึกษาทหารเรือ เมื่อ ๑ เมษายน

^๒ ความเป็นทหารในที่นี้ หมายรวมทั้งบุคลิกลักษณะภายนอก และจิตวิญญาณความเป็นทหาร คือ มีความเป็นระเบียบ มีวินัย กล้าหาญ เข้มแข็ง อดทน เป็นผู้นำ ความมีจิตสำนึกรับผิดชอบในภาวะที่เป็น ในหน้าที่ที่ท่า จิตอาสาเสียสละปฏิบัติหน้าที่เพื่อหน้าที่ ทำดี ด้วยหัวใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน และจิตสาธารณะ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

พ.ศ.๒๕๕๒ - ผู้เรียบเรียง) เพื่อบอกเล่าความเป็นมาของกิจการสถาปนากิจในกองทัพเรือ ที่เขียนเล่าไว้ตอนหนึ่งว่า....

“... วันหนึ่ง (สันนิษฐานว่าเป็นช่วงต้นเดือนตุลาคม พ.ศ.๒๔๖๕ จากการเทียบเคียงกับวันเดือนปีที่ทรงให้ตั้งแผนการกุศลสถาปนากิจขึ้นในราชนาวีกองเรือ ในวันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ.๒๔๖๕ - ผู้เรียบเรียง) เจ้าพ่อ (เสด็จในกรมหลวงชุมพรฯ ซึ่งขณะนั้นทรงดำรงตำแหน่งผู้แทนเสนาบดีกระทรวงทหารเรือ - ผู้เรียบเรียง) เสด็จไปตรวจดูเรือราชพิธีที่โรงเก็บเรือคลองบางกอกน้อย เวลาเสด็จกลับผ่านมาทางป่าช้าหลังวัดระฆังฯ ถนนบ้านขมิ้น เห็นทหารเรือเดินออก เดินเข้าไปมาอยู่ ๒ - ๓ คน เจ้าพ่อจึงถามทหารว่าที่วัดนี้ทำอะไรกัน ทหารก็ทูลว่าจะเผาศพเรือตรี แพ เจ้าพ่อก็เสด็จไปดู เห็นศพตั้งอยู่บนเชิงตะกอนอย่างสามัญชนเลย ๆ ทั้ง ๆ ที่จะเผาหลอกกันอยู่แล้ว

เจ้าพ่อเห็นดังนั้นจึงสั่งห้ามยังไม่ให้เผา เสด็จขึ้นไปทรงประทับอยู่บนศาลา ทรงพิจารณาปลงอนิจจังอยู่ รู้สึกเศร้าสลดพระทัยยิ่ง มีทหารและญาติประมาณ ๑๐ กว่าคนอยู่ในที่นั้น นางผิน ภรรยาเป็นเจ้าภาพ ผมคนหนึ่ง

ได้ไปช่วยอยู่ด้วย เพราะ เรือตรี แพ เป็นเพื่อนรักกับผม บ้านอยู่ที่หลังอุทหารเรือติดกัน เจ้าพ่อขอกระดาษเขียนหนังสือสัก ๑ แผ่น ผมก็ไปขอกที่กุฎีเจ้าคุณ ชื่ออะไร ผมก็ไม่ทราบ ขาท่านเปื่อยอยู่ข้างหนึ่ง อยู่ที่หอไตรในบ่อน้ำ ท่านว่ากระดาษเขียนหนังสือของท่านไม่มี มีแต่กระดาษห่อใบชา ผมขอมา ๔ แผ่นมาถวายเจ้าพ่อ เจ้าพ่อสั่งให้ตัดเป็นแผ่น ๆ เทาสมุดฉีก เจ้าพ่อก็เขียนเป็นคำสั่งด้วยดินสอเป็นใจความว่า...

๑. ให้กองพันพาหนะ^๖ จัดเต็นท์มากาง เอาเก้าอี้มาตั้ง
๒. ให้กองตั้งเครื่องกรมพัสดุ จัดน้ำร้อนน้ำชา และเครื่องต้มมาเลี้ยง
๓. ให้นายทหาร และพลทหาร ในเรือรบ และเรือช่วยรบ กับทหารบนบกทุกเหล่าที่ไม่ได้อาศัยอยู่แอมูเออร์ให้ไปเผาศพ
๔. ให้กองพันจัดทหาร และแตรเป็นกองเกียรติยศ ไปเป่าและเคารพศพเวลาเผา

ให้ เรือตรี เล่ คนใช้ของเจ้าพ่อนำคำสั่งกระดาษห่อใบชานั้นไปให้เจ้าหน้าที่ต่าง ๆ เวลาประมาณบ่าย ๓ โมงเศษ จวนจะถึงบ่าย ๔ โมง นายทหารจะกลับบ้านกันอยู่แล้ว เมื่อได้รับคำสั่งแล้ว ต่างฝ่ายต่างรีบด่วนไปที่วัด ไปจัดการตามหน้าที่ ศพ เรือตรี แพ ก็เป็นศพที่มีเกียรติยศ ทหารเรือเต็มวัดเป็นงานใหญ่

แต่เวลานั้นจะเผาศพก่อน ๒ ยาม (เวลา ๒๔ นาฬิกา หรือเที่ยงคืน - ผู้เรียบเรียง) ไม่ได้ ห้ามเผาทุกวัด กลัวกลิ่นเหม็น ราษฎรใกล้เคียงจะได้รับความเดือดร้อน เพราะไม่มีเตาอบเผาเหมือนสมัยนี้ เว้นแต่จะได้รับการอนุญาตพิเศษ จึงจะเผาก่อน ๒ ยามได้ เจ้าพ่อให้ เรือตรี เล่ ไปขออนุญาตที่อำเภอ ขอเผาพิเศษก่อน ๒ ยาม ทางอำเภอก็อนุญาตเวลาประมาณ ๓ ทุ่มเศษ ให้กองทหารเกียรติยศ ๑ หมวด หรือ ๑ กองร้อย ตอนนั้นผมจำไม่ได้ มีแตรเดี่ยว ๒ คน เป่าเคารพศพด้วย เจ้าพ่อเสด็จไปพระราชทานเพลิงศพ (ประทานเพลิงศพ - ผู้เรียบเรียง) เสร็จแล้วก็กลับ....”

^๖ ชื่อเรียกหน่วยทหารมะรินในปี พ.ศ.๒๔๔๖ ที่มีการจัดกำลังใหม่เป็นหน่วยขนาดกองพัน ขึ้นตรงต่อกรมทหารเรือ ทหารมะรินในกองพันพาหนะยังแบ่งออกเป็น ๒ เหล่า คือ เหล่าทหารราบ และเหล่าทหารปืนใหญ่ และได้เปลี่ยนชื่อเป็นทหารนาวิกโยธินในเวลาต่อมา

จากจดหมายของ นาวาตรี หลวงรักษาราชทรัพย์ (รักษ เอกะวิภาต) ทำให้ทราบว่า เสด็จในกรมหลวงชุมพรฯ ทรงเป็นผู้ริเริ่มธรรมเนียมปฏิบัติจัดการอาหารและแตรเดี่ยว เป็นกองทหารเกียรติยศเพื่อเป่าแตรนอน และเคารพศพทหารเรือเป็นครั้งแรก ทำให้งานศพ เรือตรี แพ ซึ่งแต่เดิมเจ้าภาพจัดงานกันเองตามอัตภาพ กลายเป็นงานศพที่สมเกียรติ สมศักดิ์ศรีความเป็นทหารอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน อีกทั้งยังเสด็จไปทรงเป็นประธานประกอบพิธีประทานเพลิงศพด้วยพระองค์เอง เพื่อเป็นขวัญกำลังใจแก่ครอบครัว เรือตรี แพ และผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้น ในขณะนั้นอีกด้วย ในตอนท้ายจดหมาย นาวาตรี หลวงรักษาราชทรัพย์ (รักษ เอกะวิภาต) ยังเขียนเล่าว่า หลังงานศพ เรือตรี แพ เสร็จสิ้นแล้ว เสด็จในกรมหลวงชุมพรฯ ทรงให้ตั้งระเบียบข้อบังคับเคารพศพทหาร ตั้งแต่นายพลจนถึงพลทหาร ต้องมีทหารเป็นกองทหารเกียรติยศไปเคารพศพเป็นชั้น ๆ ดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๔๖๕ เป็นต้นมา แม้เอกสารหลักฐานในส่วนนี้ นาวาตรี หลวงรักษาราชทรัพย์ (รักษ เอกะวิภาต) จะมีได้มอบให้กองประวัติศาสตร์ฯ ทำให้ขาดหลักฐานในทางนิติณัยที่จะใช้อ้างอิงไปอย่างน่าเสียดาย

อย่างไรก็ตาม แม้ในวันนี้จะไม่มีหลักฐานในทางนิติณัยให้ใช้อ้างอิง แต่จากการอ้างถึงเหตุการณ์ สถานที่ และบุคคล ที่เป็นสาเหตุทรงโปรดให้ตั้งแผนการกุศล ฌาปนกิจขึ้นในราชนาวิกเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ.๒๔๖๕ ที่เป็นรายละเอียดในจดหมาย และการฌาปนกิจสงเคราะห์แห่งราชนาวิกในปัจจุบัน ได้กำหนดเอาวันที่ ๑๕ ตุลาคมของทุกปี เป็นวันถือกำเนิดนั้นก็เพียงพอจะเป็นหลักฐานยืนยันได้ว่า พลเรือเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาภากรเกียรติวงศ์ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ “องค์บิดาของทหารเรือไทย” ทรงเป็นผู้ริเริ่มธรรมเนียมปฏิบัติให้จัดพลแตรเดี่ยว และกองทหารเกียรติยศไปเป่าแตรนอน และเคารพศพนายทหารในเวลาอาอย่างป็นพิธีการเป็นครั้งแรกของกองทัพไทยจริง และเหตุผลที่ทรงให้ตั้งระเบียบข้อบังคับเคารพศพทหารตั้งแต่ นายพลจนถึงพลทหาร ต้องมีทหาร

หลักฐาน “องค์บิดาของทหารเรือไทย” ถอดรหัส TAPS

เป็นกองเกียรติยศไปเคารพศพเป็นชั้น ๆ ดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๔๖๕ เป็นต้นมา ก็ด้วยทรงประสงค์ให้เป็นต้นแบบธรรมเนียมปฏิบัติในการจัดกองทหารเกียรติยศสำหรับศพทหารแก่กองทัพไทย สืบไปในอนาคต ซึ่งพระกรุณาธิคุณในเรื่องนี้เป็นการยืนยันว่า “องค์บิดาของทหารเรือไทย” ทรงเป็นผู้ถอดรหัส TAPS หรือแตรนอน อย่างเป็นทางการที่ในขณะนั้นยังไม่มีใครดำริริเริ่มมาก่อน อีกทั้งยังเป็นแนวทางให้กระทรวงกลาโหมได้ร่วมต่อยอดถอดรหัส TAPS อย่างเป็นทางการมากขึ้น โดยกำหนด “ข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการจัดกองทหารเกียรติยศ พ.ศ.๒๔๙๙” บังคับใช้เป็นฉบับแรก และได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเรื่อยมาอีกหลายฉบับ จนถึง “ข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการจัดกองทหารเกียรติยศ พ.ศ.๒๕๒๘” ฉบับล่าสุด กำหนดโอกาสการปฏิบัติในการจัดกองทหารเกียรติยศสำหรับศพทหารไว้ว่า ให้จัดกองทหารเกียรติยศเมื่อเวลาเผาศพ หรือฝังศพตามลัทธิศาสนาของผู้เสียชีวิต แต่ให้งดจัดกองทหารเกียรติยศสำหรับศพทหารที่เสียชีวิตเนื่องจากตนกระทำความผิด หรือประพฤติชั่ว ในการจัดกำลังเป็นกองทหารเกียรติยศยังกำหนดให้จัดกำลังเป็นกองร้อย กึ่งกองร้อย หมวด และหมู่ลดหลั่นกันไปตามลำดับ เพื่อให้สมเกียรติแก่ศพทหารเป็นชั้น ๆ ตั้งแต่ นายพลจนถึงพลทหารและนักเรียนทหาร ซึ่งเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะได้เป็น

Thanks - And - Praise - Soldiership.

นายทหารประทวน และให้จัดพลแถวเดี่ยวไปเป็นส่วนหนึ่งของกองทหารเกียรติยศ เพื่อเป่าแตรนอน ๑ จบ สำหรับศพทหารในทุกๆระดับชั้น ให้ทุกเหล่าทัพ ถือนิปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบันอีกด้วย อนึ่ง ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๔๖ - พ.ศ.๒๕๔๗ กรมกำลังพลทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย กระทรวงกลาโหม ซึ่งมีหน้าที่ควบคุม อำนวยการ สั่งการ และกำกับดูแลการดำเนินงานของ กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ และ กองทัพอากาศ ได้ร่วมต่อยอดถอดรหัส TAPS ให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยได้กำหนดธรรมเนียมการยืนไว้อาลัย ในงานศพทหารให้เป็นไปอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของ TAPS หรือการเป่าแตรนอนในงานศพ ทหารว่า “งานฉาปนกิจ หรืองานพระราชทานเพลิงศพ ทหาร หรือตำรวจที่ไม่มีกองทหารเกียรติยศให้ยืนไว้อาลัยหลังจากอ่านประวัติผู้วายชนม์จบ แต่งานฉาปนกิจ หรืองานพระราชทานเพลิงศพทหาร หรือตำรวจที่มีกองทหารเกียรติยศให้ยืนไว้อาลัยในช่วงเป่าแตรนอน” ซึ่งข้อแนะนำในเรื่องนี้ได้มีการแจกจ่าย ประชาสัมพันธ์ให้ถือปฏิบัติสืบมาจนถึงปัจจุบัน

สรุป

“... เจ้าพ่อก็เสด็จไปดู เห็นศพตั้งอยู่บนเชิงตะกอนอย่างสามัญชนแล้ว ๆ ทั้ง ๆ ที่จะเผาหลอกกันอยู่แล้ว เจ้าพ่อเห็นดังนั้นจึงสั่งห้ามยังไม่ให้เผา เสด็จขึ้นไปทรงประทับอยู่บนศาลา ทรงพิจารณาปลงอนิจจังอยู่ รู้สึกเศร้าสลดพระทัยยิ่ง มีทหารและญาติประมาณ ๑๐ กว่าคนอยู่ในที่นั้น...” คือ แรบบันดาลพระทัยสำคัญ

ที่ทำให้ พลเรือเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้า อาภากรเกียรติวงศ์ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ “องค์บิดาของทหารเรือไทย” ทรงดำริริเริ่มถอดรหัส TAPS อย่างเป็นทางการ เป็นครั้งแรกของกองทัพไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๖๕ เพื่อให้งานศพ เรือตรี แพ เป็นไปตามแบบธรรมเนียมทหาร สอดคล้องกับคุณค่าของ TAPS คือ Thanks And Praise Soldiership. ครอบคลุมทั้งมิติ เคารพศพ สดุดี และไว้อาลัย สง่างาม สมเกียรติ และ สมศักดิ์ศรีความเป็นทหารอย่างแท้จริง อีกทั้งยังเสด็จไปเป็นองค์ประธานประกอบพิธีประทานเพลิงศพด้วยพระองค์เอง เพื่อเป็นขวัญกำลังใจแก่กำลังพลทุกระดับชั้น และเพื่อให้เป็นแบบธรรมเนียมประเพณีของการจัดงานศพ ทหารไทยสืบไปในอนาคตอีกด้วย ✎

เอกสารและข้อมูลอ้างอิง

๑. พลเรือเอก ประพัฒน์ จันทวีรัช, “พระประวัติและพระกรณียกิจ ในสมัยรัชกาลที่ ๕ ของ พลเรือเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์” รวบรวมจากเอกสารราชการ พิมพ์ที่โรงพิมพ์เจริญ
๒. <https://tapsbugler.com/the-taps-myth/> ความเป็นมาของ TAPS (แตรนอน)
๓. <https://www.ausa.org/history-taps> (บทเพลง “Go to Sleep, Go to Sleep”)
๔. <https://www.rtsd.mi.th/main/wp-content/uploads/2016/07/pdf> (ข้อบังคับ กท.ว่าด้วยการจัดกองทหารเกียรติยศ พ.ศ.๒๕๒๘)
๕. https://www.silpa-mag.com/culture/article_5215 (เสียงไก่อันของชาติต่าง ๆ รวบรวมโดย เสฐียรโกเศศ)

